موسسه حقوقی آوای عدالت سروش

ماده (۱) قانون نفت مصوب ۱۳۶۶/۷/۹

ماده۱ـ ماده (۱) قانون نفت مصوب ۱۳۶۶/۷/۹ که از این پس قانون نامیده می‌شود به شرح ذیل اصلاح می‌گردد:/

ماده۱ـ اصطلاحات این قانون در معانی مشروح ذیل به کار می‌رود:/

۱ـ نفت: هیدورکربورهایی که به صورت نفت خام، میعانات گازی، گاز طبیعی، قیر طبیعی، پلمه سنگهای نفتی و ماسه‌های آغشته به نفت به حالت طبیعی یافت شده و یا طی عملیات بالادستی به دست می‌آید./

۲ـ گاز طبیعی: هیدروکربورهایی که در سازندهای گازی مستقل، گنبدهای گازی و یا محلول در نفت در شرایط متعارف به حالت گاز موجود است و یا طی عملیات بالادستی همراه با نفت خام به دست آید./

۳ـ منابع نفتی: هر یک از منابع و یا مخازن زیرزمینی یا روزمینی در تقسیمات داخل سرزمین، آبهای داخلی، ساحلی، فلات قاره و بین‌المللی مجاور مرزهای کشور و آبهای آزاد بین‌المللی که احتمال وجود نفت در آن است و مشخصات فنی و مختصات جغرافیایی آن توسط وزارت نفت مشخص می‌گردد./

۴ـ عملیات بالادستی نفت: کلیه مطالعات، فعالیتها و اقدامات مربوط به اکتشاف، حفاری، استخراج، بهره‌برداری و صیانت از منابع نفتی، انتقال، ذخیره‌سازی و صادرات آن مانند پی‌جویی، نقشه‌برداری، زمین‌شناسی، ژئوفیزیک، ژئوشیمی، حفر و خدمات فنی چاهها، تزریق گاز، آب، هوا و یا هر فعالیتی که منجر به برداشت بهینه و حداکثری از منابع نفتی گردد و نیز احداث و توسعه تأسیسات و صنایع وابسته، تحدید حدود، حفاظت و حراست آنها برای عملیات تولید و قابل عرضه کردن نفت در حد جداسازی اولیه، صادرات، استفاده و یا عرضه برای عملیات پایین‌دستی را شامل شود./

مواردی نظیر مدیریت و نظارت بر تأمین کالاها و مواد صنعتی، آموزش و تأمین نیروی انسانی، ایجاد و حفظ شرایط ایمنی، بهداشت و محیط زیست و انجام کلیه فعالیتهای لازم جهت ایجاد، ارتقا و انتقال فناوری برای پشتیبانی عملیات فوق جز عملیات بالادستی محسوب می‌شود./

۵ ـ عملیات پایین‌دستی نفت: به کلیه مطالعات، فعالیتها و اقدامات مربوط به عملیات تصفیه و پالایش در تأسیسات پالایشی جهت تولید فرآورده‌های نفتی و استفاده از آنها برای تولید محصولات پتروشیمیایی و انتقال، ذخیره‌سازی، توزیع، فروش داخلی، صادرات و واردات فرآورده‌های نفتی و محصولات پتروشیمیایی اطلاق می‌شود./

مواردی نظیر تأمین کالاها و مواد صنعتی، آموزش و تأمین نیروی انسانی، ایجاد و حفظ شرایط ایمنی، بهداشت و محیط زیست و انجام کلیه فعالیتهای لازم جهت ایجاد، ارتقا و انتقال فناوری برای پشتیبانی عملیات فوق جز عملیات پایین‌دستی محسوب می‌شود./

۶ ـ واحد عملیاتی: هر واحد، سازمان، مؤسسه یا شرکتی که عملیات بالادستی یا پایین‌دستی نفت را به صورت اصلی، فرعی، تخصصی، عمومی و خدمات جنبی نفتی براساس قوانین و مقررات مربوط عهده‌دار است./

۷ـ تولید صیانت شده از منابع نفت: کلیه عملیاتی که منجر به برداشت بهینه و حداکثری ارزش اقتصادی تولید از منابع نفتی کشور در طول عمر منابع مذکور می‌شود و باعث جلوگیری از اتلاف ذخایر در چرخه تولید نفت براساس سیاستهای مصوب می‌گردد./

۸ ـ فرآورده‌های نفتی: کلیه محصولاتی که در تأسیسات فرآوری و پالایش نفت به دست می‌آید و می‌تواند به‌طور مستقیم مصرف و یا در سایر واحدهای عملیاتی و پتروشیمیایی به محصول نهائی تبدیل شود./

۹ـ محصولات پتروشیمیایی: کلیه محصولاتی که در تأسیسات پتروشیمیایی از نفت و فرآورده‌های نفتی به دست می‌آید و می‌تواند به‌طور مستقیم مصرف و یا برای تولید محصول نهائی در عملیات استفاده شود./

۱۰ـ محصولات نهائی: محصولاتی که پس از تولید، امکان تولید محصول دیگری از آنها نیست و به‌طور مستقیم قابلیت مصرف دارند./

۱۱ـ انتقال نفت: کلیه اقدامات و عملیاتی که برای ارسال نفت استخراج شده یا استحصال شده از منابع نفتی به تأسیسات پالایشی و پتروشیمیایی و پایانه‌های صادراتی انجام می‌گیرد. این تعریف، ارسال نفت از مبادی وارداتی به تأسیسات پالایشی و پتروشیمیایی را نیز شامل می‌گردد./

۱۲ـ انتقال فرآورده‌های نفتی: کلیه اقدامات و عملیاتی که برای ارسال فرآورده‌های نفتی از تأسیسات پالایشی، مبادی وارداتی و انبارهای اصلی و تدارکاتی، مبادی توزیع، تأسیسات پتروشیمیایی و یا پایانه‌های صادراتی انجام می‌گیرد./

۱۳ـ خطوط لوله: کلیه خطوط انتقال منابع نفتی به تأسیسات پالایشی و پتروشیمیایی و یا مبادی صادرات و واردات و همچنین خطوط انتقال فرآورده‌های نفتی و محصولات پتروشیمیایی به انبارهای اصلی و مبادی توزیع داخلی و پایانه‌های صادراتی که از طریق لوله انجام می‌شود./

۱۴ـ تجارت نفت، فرآورده‌های نفتی و محصولات پتروشیمیایی: به اقدامات و عملیات بازاریابی، قیمت‌گذاری و عقد قرارداد خرید و فروش، صادرات و واردات، انتقال (ترانزیت)، مبادله و معاوضه نفت، فرآورده‌های نفتی و محصولات پتروشیمیایی اطلاق می‌شود./

۱۵ـ ذخیره‌سازی نفت و فرآورده‌های نفتی: کلیه اقدامات و عملیات مربوط به ذخیره‌سازی و بازآوری نفت، فرآورده‌های نفتی و محصولات پتروشیمیایی در مخازن سطحی فلزی، بتنی، زیرزمینی اعم از مغاره‌های سنگی و نمکی و مخازن تخلیه شده نفت و معادن متروکه است که جهت تحویل به پایانه‌های صادراتی، تأمین خوراک واحدهای پالایشی و پتروشیمیایی به منظور جلوگیری از توقف فعالیت واحدهای عملیاتی، همسان نمودن و افزایش کیفیت نفت و فرآورده‌های نفتی و ایجاد توازن بین تولید و مصرف انجام می‌شود./

۱۶ـ قرارداد نفتی: توافق دو یا چند جانبه بین وزارت نفت یا هر یک از شرکتهای اصلی تابعه آن یا هر واحد عملیاتی با یک یا چند واحد عملیاتی یا اشخاص حقیقی یا حقوقی در داخل یا خارج از کشور که براساس قوانین موضوعه، انجام تمام یا قسمتی از عملیات بالادستی و پایین‌دستی و یا تجارت نفت، فرآورده‌های نفتی و محصولات پتروشیمیایی، مورد تعهد قرار

می‌گیرد./

۱۷- امور حاکمیتی صنعت نفت: اعمال حق حاکمیت و مالکیت عمومی از طرف جمهوری اسلامی ایران بر منابع نفتی و سیاستگذاری، برنامه‌ریزی، هدایت و راهبری و نظارت عالیه بر اقدامات اجرائی در صنعت نفت و پتروشیمی اعم از عملیات بالادستی و پایین‌دستی است./

۱۸- شرکتهای اصلی تابعه وزارت نفت: شرکتهای ملی نفت، گاز، پتروشیمی و پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران که تابع وزارت نفت می‌باشند./

۱۹- شرکتهای فرعی تابعه وزارت نفت: شرکتهایی که بیش از پنجاه درصد (۵۰%) سهام آنها متعلق به شرکتهای اصلی تابعه وزارت نفت است./

ماده۲- ماده (۲) قانون به شرح ذیل اصلاح می‌گردد:/

ماده۲- کلیه منابع نفتی جز انفال و ثروتهای عمومی است. اعمال حق حاکمیت و مالکیت عمومی بر منابع مذکور به نمایندگی از طرف حکومت اسلامی بر عهده وزارت نفت است./

ماده۳- ماده (۳) قانون به شرح ذیل اصلاح می‌گردد:/

ماده۳- نظارت بر اعمال حق حاکمیت و مالکیت عمومی بر منابع نفتی به عهده هیأت عالی نظارت بر منابع نفتی است که به موجب این قانون و با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:/

۱- وزیر نفت به عنوان دبیر هیأت/

۲- معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور/

۳- وزیر امور اقتصادی و دارایی/

۴- رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران/

۵ - رئیس کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی/

۶ - رئیس کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی/

۷- دادستان کل کشور/

۸ - دو نفر از معاونین وزارت نفت به انتخاب وزیر نفت/

تبصره۱- کلیه اعضا هیأت، حق رأی دارند./

تبصره۲- جلسات هیأت با تعداد حداقل هفت نفر از اعضا رسمیت می‌یابد و حضور دادستان کل کشور و یکی از رؤسای کمیسیونهای مذکور الزامی است./

تبصره۳- تصمیمات این هیأت با رأی اکثریت مطلق حاضران، قطعی است./

ماده۴- ماده (۷) قانون به شرح ذیل اصلاح می‌گردد:/

ماده۷- وظایف هیأت عالی نظارت بر منابع نفتی به شرح زیر است:/

۱- نظارت بر اجرای قانون اجرای سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۸ و اصلاحات بعدی آن در حوزه نفت و گاز/

۲- بررسی و ارزیابی اجرای سیاستهای راهبردی و برنامه‌های مصوب وزارت نفت در فرآیند صیانت از منابع نفت و گاز به منظور برداشت بهینه و حداکثری ارزش افزوده اقتصادی از منابع مذکور/

۳- بررسی و ارزیابی متن، حجم مالی، تعهدات، مقدار محصول و زمان اجرای قراردادهای مهم نفت و گاز در جهت صیانت از عواید حاصل از انفال عمومی در حوزه نفت و گاز و امکان اجرای قرارداد/

۴- تهیه گزارش سالانه و ارائه به مقام رهبری و مجلس شورای اسلامی/

تبصره - چگونگی تشکیل و اداره جلسات هیأت عالی نظارت بر منابع نفتی براساس دستورالعملی است که حداکثر سه ماه پس از ابلاغ این قانون با پیشنهاد وزیر نفت به تصویب هیأت وزیران می‌رسد./

ماده۵ - یک ماده به شرح ذیل به عنوان ماده (۱۲) به قانون الحاق می‌گردد:/

ماده۱۲- به منظور اجرا و تحقق طرحهای سرمایه‌گذاری و تأمین هزینه‌های جاری صنعت نفت، درصدی از ارزش نفت خام، گاز طبیعی و میعانات گازی تولیدی که در قوانین بودجه سالانه کل کشور تعیین می‌شود، به وزارت نفت از طریق شرکتهای اصلی تابعه ذی‌ربط تخصیص می‌یابد تا براساس قوانین موضوعه هزینه شود./

ماده۶ - یک ماده به شرح ذیل به عنوان ماده (۱۳) به قانون الحاق می‌گردد:/

ماده۱۳- به منظور تأمین منابع امور زیربنائی کشور، درصدی از درآمدهای حاصل از صادرات نفت خام، میعانات گازی و گاز طبیعی پس از کسر ارزش گاز وارداتی تخصیص می‌یابد. میزان درصد و چگونگی استفاده از درآمدهای حاصله مذکور طبق قوانین برنامه و بودجه سالانه کل کشور تعیین می‌شود./

ماده۷- یک ماده به شرح ذیل به عنوان ماده (۱۴) به قانون الحاق می‌گردد:/

ماده۱۴- کلیه درآمدهای حاصل از فروش نفت خام، گاز طبیعی و میعانات گازی در چهارچوب قانون برنامه پس از کسر پرداختهای بیع متقابل، به‌طور مستقیم به خزانه‌داری کل کشور نزد بانک مرکزی واریز می‌شود و درصدهای مقرر در مواد (۵) و (۶) این قانون، طبق قوانین و مقررات مربوطه برداشت و پرداخت می‌گردد./

تبصره۱- درآمد حاصل از میعانات گازی تولیدی پس از واریز به حساب بانک مرکزی و کسر کسورات قانونی مربوط، با اعلام خزانه‌داری کل کشور به‌طور کامل بابت علی‌الحساب سهم مذکور در ماده (۵) در اختیار وزارت نفت از طریق شرکتهای اصلی تابعه آن قرار می‌گیرد./

تبصره۲- درآمد حاصل از فروش نفت خام و میعانات گازی مازاد بر قیمتهای مندرج در قوانین بودجه سالانه کل کشور پس

از کسر کسورات قانونی طبق قانون برنامه به حساب ذخیره ارزی نزد بانک مرکزی واریز می‌گردد تا براساس قوانین موضوعه هزینه شود./

ماده۸ ـ یک ماده به شرح ذیل به عنوان ماده (۱۵) به قانون الحاق می‌گردد:/

ماده۱۵ـ وزارت نفت و شرکتهای تابعه یک نسخه از قراردادهای منعقده مربوط به صادرات گاز طبیعی و گاز طبیعی مایع شده و قراردادهای اکتشاف و توسعه در میادین نفتی که متضمن تعهدات بیش از پنج سال است را به صورت محرمانه به مجلس شورای اسلامی تسلیم می‌نماید./

ماده۹ـ ماده (۱۲) قانون به عنوان ماده (۱۶) به شرح ذیل اصلاح می‌گردد:/

ماده۱۶ـ از تاریخ تصویب این قانون، قانون نفت مصوب ۱۳۵۳/۵/۸ لغو می‌گردد./

قانون فوق مشتمل بر نه ماده و دو تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ بیست و دوم خردادماه یکهزار و سیصد و نود مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۹۰/۴/۱ به تایید شورای نگهبان رسید./

رئیس مجلس شورای اسلامی ـ علی لاریجانی/

/